

**ALLIANTIE
SAMEN
WERKT
HET.**

Verslag en eindconclusies FEM Talk Deventer 23 januari 2020

Regionale FEM Talks: Hoe verdeel jij zorg en werk?

Vrouwen in Nederland zorgen nog altijd twee keer zoveel als mannen. Ze zorgen voor de kinderen en voor het huishouden, en zorgen vaak als mantelzorger of vrijwilliger. Dit belemmert soms werken, parttime of fulltime. De regionale FEM Talk wordt georganiseerd in het kader van afspraken met de landelijke Alliantie Samen werkt het! bestaande uit de Nederlandse Vrouwen Raad, Bureau Clara Wichmann, Movisie, Women Inc en Wo=Men. De FEM Talks richten zich op de positieverbetering van financieel kwetsbare groepen vrouwen.

Hoe is het gesteld met de vrouwen in de regio Deventer? Hierover wordt gesproken tijdens de FEM Talk avond bij WZC Humanitas in Deventer. Samen brengen we knelpunten in kaart en proberen we de bewustwording te vergroten waarmee de positie van financieel kwetsbare doelgroepen kan worden versterkt. Deze regionale FEM Talk is georganiseerd door stichting Vrouwenplatform Carree.

Aanwezigen

Door samen te werken met onze aangesloten organisaties, en vrouwen uit ons netwerk uit te nodigen om mee te praten over dit thema, hebben wij een groep van 16 vrouwen mogen verwelkomen. De groep bestond uit:

- Leden van de aangesloten organisaties van Vrouwenplatform Carree
- Vrouwen woonachtig in de regio Deventer met interesse voor dit thema
- Vrouwen uit de lokale politiek
- Spreker en rolmodel van de avond, Anna van den Breemer.

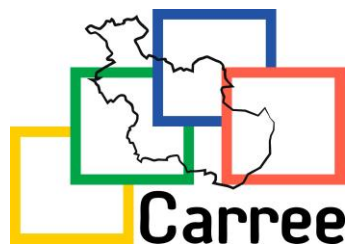
Opening

Janine van Harselaar (voorzitter VP Carree) opent de avond. Tijdens FEM Talks overal in het land staat de vraag centraal: hoe komen we tot een maatschappij waarin vrouwen en mannen gelijke kansen krijgen om betaalde arbeid en onbetaalde zorg te combineren? In 2022 presenteren we alle verzamelde geluiden en ideeën tijdens een afsluitend symposium. Vanavond bespreken we: wat is er volgens vrouwen in de regio Deventer nodig om het voor vrouwen net zo aantrekkelijk en makkelijk te maken om onbetaalde zorg en betaald werk te combineren als voor mannen?

Janine bedankt Humanitas, de locatie waar we vandaag voor de FEM Talk gebruik van mogen maken. Woonzorgcentrum Humanitas Deventer is een begrip op het gebied van de participatiesamenleving, en heeft in 2018 de 2^e plaats gewonnen bij de verkiezing 'beste zorginstelling van Europa'.

Inleiding op het thema: Verdeling van onbetaalde zorg en betaald werk

Elly Brinkhof (bestuurslid VP Carree) schetst de huidige stand van zaken rondom dit thema in Nederland, aan de hand van feiten en cijfers. Met behulp van een PowerPoint presentatie laat Elly zien hoe zorg en werk tussen mannen en vrouwen is verdeeld, en wat de gevolgen hiervan zijn voor bijvoorbeeld het verschil in salaris en economische zelfstandigheid. Er zijn nog veel verschillen, er is nog veel werk aan de winkel. Elly laat voorbeelden zien waaruit dit blijkt. Slechts 48% van de Nederlandse vrouwen is financieel onafhankelijk. En vrouwen besteden 1,5 keer zoveel tijd aan onbetaalde zorgtaken als mannen.

**ALLIANTIE
SAMEN
WERKT
HET.**

Deze Alliantie wordt mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Onlangs in het nieuws: Nederland is in een jaar tijd 11 plaatsen gezakt op de Global Gender Gap Index, de ranglijst vrouwenemancipatie, van de 27e naar de 38e plaats. De ongelijkheidskloof is dus toegenomen. Wat daarbij meespeelt is dat vrouwen nog overwegend parttime werken, hun aandeel in leidinggevende en politieke functies achterblijft en vrouwen twee keer zoveel tijd aan zorgtaken besteden als mannen volgens dit onderzoek.

Er zijn veel rolmodellen die laten zien dat het anders kan. Elly laat zien welke vrouwen haar inspireren: Madeleine Albright, Khadija Arib en Michelle Obama bijvoorbeeld. Maar ook dichterbij huis vond ze inspiratie: haar moeder die thuis het gezin 'ten dienste' was, was onbedoeld een inspiratiebron voor Elly om het anders te gaan doen. Elly bedacht al vroeg: ik wil later mijn eigen inkomen verdienen, en als ik kinderen krijg, wil ik dat ze een moeder hebben die werkt. Ze brengt ook het punt naar voren: zijn we wel zo vrij in onze keuze? Er zijn allerlei sociale normen waardoor vrouwen meer zorgtaken op zich nemen dan mannen. Traditionele rolopvattingen, schuldgevoelens als je fulltime gaat werken, niet succesvoller willen zijn dan je/een man. Bewustwording hiervan is belangrijk. Onlangs had Elly een gesprek met een jonge vrouw die parttime was gaan werken toen haar eerste kind geboren werd. De reden? Haar man kon minder werken om voor hun kind te kunnen zorgen niet bespreekbaar maken bij zijn werkgever.

Rolmodel Anna van den Breemer over het thema

Anna werkt nu 10 jaar bij de Volkskrant, ze ging er stage lopen toen ze haar Master Journalistiek aan de UvA deed. Ze wilde als kind al journalist worden. Haar beide ouders hebben ook gestudeerd, en hadden betaalde banen. Dat voorbeeld heeft ze meegekregen. Ze zat als kind op de vrije school, daar leerde ze: kies wat je wilt gaan doen, wat bij je past.

Ze vertelt: het is in de werkomgeving niet allemaal zo 'veilig' als het lijkt. Want mannen nemen makkelijker het woord en het voortouw. Je moet als vrouw leren om het podium te pakken, je plek in te nemen. Dat gaat steeds beter, haar partner stimuleert haar daar ook in.

Over de combinatie werk en zorg schrijft ze veel stukken. Over de verdeling van taken, en over het loonverschil. Wat ze ziet: meisjes doen het vaak beter dan jongens op school, tijdens hun studie, en in hun eerste baan. Maar als ze moeder worden komt het kantelpunt.

Voor haarzelf is de puzzel ook ingewikkelder geworden toen ze kinderen kreeg. Ze werkt 4 dagen bij de Volkskrant. Dit ervaart ze als een luxe, 1 dag in de week is ze met de kinderen thuis. Dat is niet voor iedereen weggelegd, realiseert ze zich. Op de werkdagen werkt ze lang, en heeft ze veel reistijd. Het komt dan in uren toch neer op fulltime werken. Op de 4 dagen dat ze beiden niet thuis zijn maken zij en haar partner voor de zorg voor de kinderen gebruik van kinderopvang, en een oppas aan huis.

De Volkskrant heeft een tool ontwikkeld waarmee je kunt testen of jij en je partner de taken evenredig hebben verdeeld: [de Volkskrant Huishoudbattle](#). Zij en haar partner kwamen op ongeveer 50/50 uit. Wel met wat verschil in taken. Eén van beiden brengt iets meer tijd met de kinderen door, en de ander regelt meer dingen eromheen, zoals de kleding voor de kinderen en de financiën. Belangrijk, en ook leuk: door zo'n test voer je samen het gesprek. Doe dit ook op tijd. Het is gebleken dat maar 1 op de 4 stellen zo'n gesprek voert als er een kind op komst is.

Women Inc heeft ook zo'n test ontwikkeld: [check je taakverdeling](#).

Nu we gehoord hebben hoe Anna en haar partner werk en zorg verdelen halen we knelpunten en ideeën op uit de zaal.

**ALLIANTIE
SAMEN
WERKT
HET.**

Dan wordt het onderwerp solidariteit genoemd. Hoe staat het met de solidariteit onder de vrouwen? Iemand vergelijkt het met hoe mannen het doen, het old boys network, is dat de weg? Vrouwen hebben vaker een oordeel over elkaar dan mannen wordt er gezegd. Ook het vrouwenquotum wordt genoemd: is dit een oplossing? Anna is voor zo'n quotum, zegt ze. En vrouwen zouden elkaar meer als inspiratie kunnen zien, niet als concurrent. Op haar werk bij de krant stimuleren de vrouwen elkaar wel. Ze gaan nu ook de onderlinge salarisverschillen met de mannelijke journalisten onderzoeken.

We hebben in Nederland nog geen vrouwelijke premier of hoofdredacteur gehad. Hier speelt bescheidenheid een rol denkt Anna. Niet boven het maaiveld uitsteken is de norm in Nederland. En de oplossingen ontbreken om de goede combinatie tussen werk en zorg te kunnen maken.

Een onderwerp vanuit de zaal: veel vrouwen benutten hun studie niet ten volle, omdat ze parttime of op een lagere functie gaan werken. Zou een financiële prikkel werken? Een verplichting om na de studie iets voor de maatschappij terug te doen? De uitvoerbaarheid wordt ook besproken, het lijkt ingewikkeld: hoe bepaal je dan wie daar wel en niet onder valt? Een manier die misschien beter werkt is: niet dwingen maar stimuleren. Bijvoorbeeld een mindering op je studieschuld als je fulltime gaat werken na je studie.

Een andere vrouw reageert op de vorige inbreng die wat voorzichtig werd gebracht. Soms zijn we als vrouwen te bescheiden, bijvoorbeeld in hoe we ons uiten. Ze vindt: we kunnen gewoon achter ons punt staan. We hoeven ons niet te excuseren voor onze mening.

Een vrouw uit de zaal met een Iraanse achtergrond vertelt. Ze is nu o.a. ambulante begeleider voor inburgeraars. Voor mensen met 2 culturen is het dilemma nog groter. Ze moeten snel inburgeren en meedoen maar komen ook uit een hele andere cultuur naar ons land. Vaak een cultuur waar veel aandacht naar de mannen uitgaat. Als dit ook bij de inburgering gebeurt, omdat de man de aandacht opeist, dan raken die vrouwen uit beeld. Ze stimuleert de vrouwen die ze begeleidt om voor zichzelf op te komen, en hun talenten te benutten. Er zitten veel hoogopgeleide vrouwen met veel talent bij. Verder geeft ze aan: de mensen die nu asiel aanvragen zijn anders dan 10 jaar geleden, maar het systeem is hier niet op aangepast.

Elly vraagt aan Anna of ze in een bubbel zit, bij de krant. Het is geen afspiegeling van de Nederland, er zijn blinde vlekken. Daar zijn we ook mee bezig, geeft ze aan, maar het is niet eenvoudig. De toevoer naar de journalistiek is zo dat je universitair niveau moet hebben en nog allerlei (bedrijfs)ervaring op je CV. Op andere manieren kom je niet binnen. En voor de hogere plekken worden vrouwen wel gevraagd, maar ze willen niet, omdat je in hogere functies als hoofdredacteur of redactiechef geen flexibele uren hebt. Je moet volle dagen/weken op de redactie aanwezig. Daarom kiezen vrouwen er dan voor om te blijven schrijven.

Een dilemma wat geopperd wordt uit de zaal: waar blijft de zorgtaak als je fulltime gaat werken? Daar is een andere arbeidsmarkt voor: die van de kinderopvang, is de reactie.

Een paar laatste vragen aan Anna: je hebt naast je drukke leven tijd gevonden om boeken te schrijven, hoe is je dat gelukt? Ik heb ze vooral geschreven tijdens mijn zwangerschapsverlof, en 's avonds in mijn vrije tijd. En hoe doe je het als je moet werken en je kinderen zijn ziek? Dan regel ik opvang, oppas aan huis.

**ALLIANTIE
SAMEN
WERKT
HET.**

Uit alle input concluderen we ten slotte dat het belangrijk is om meisjes en vrouwen te laten voelen dat werken niet alleen om brood op de plank gaat. Het gaat ook om je persoonlijke ontwikkeling. En dat is belangrijk zegt iemand uit de zaal. Er staat veel te gebeuren. Er verdwijnen banen aan de onderkant van de arbeidsmarkt, dus iedereen moet door-ontwikkelen. Dat kan bijvoorbeeld door leren echt leuk te maken. En door iedereen te laten nadenken over of de huidige baan over een tijdje nog wel bestaat. Hier houdt de SER zich bijvoorbeeld ook mee bezig.

Wat is ons eindoordeel voor de landelijke Alliantie?

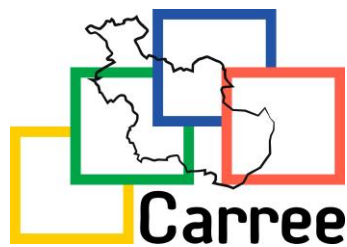
De knelpunten en oplossingen die tijdens deze FEM Talk naar boven kwamen:

- Werkgevers stimuleren om ook mannen mee te nemen in de oplossing voor de gelijke verdeling van zorg en werk.
- Ook in gesprek gaan met de mannen zelf, en zorgen dat er ook mannelijke rolmodellen zijn. En deze rolmodellen zichtbaar maken.
- Over de oplossingen ook in gesprek gaan met werkgeversorganisaties. Ook bedenken hoe je daarbij het MKB meeneemt.
- Onderzoeken: kortere werkweek voor alle werknemers? Zoals bijvoorbeeld Achmea doet.
- Vrouwenquotum.
- Onderzoeken: zou een financiële prikkel voor vrouwen om na hun studie fulltime te gaan werken effect hebben?
- Meer mogelijkheden in hogere functies om flexibel te werken.
- Inburgerende vrouwen empoweren om hun talenten te benutten.
- Geboorte- en partnerverlof uitbreiden, voor beide ouders.
- Goede kwaliteit en toegankelijkheid van de kinderopvang organiseren.
- Voor een betere 'reputatie' van de kinderopvang zorgen: door goede kinderopvang kunnen ouders samen werken en kunnen beiden zich ontwikkelen. En het kan een stimulerende omgeving zijn voor kinderen.

Tests en tools m.b.t. de verdeling van taken tussen partners blijven ontwikkelen en onder de aandacht brengen. Ze werken goed voor de bewustwording, steeds meer stellen gebruiken ze en voeren het gesprek. Stimuleren dat dit gebeurt voordat het eerste kind geboren wordt.

Tips voor deelnemende vrouwen om te delen

- Checklist voor een gelijkwaardige taakverdeling:
<https://checkjetaakverdeling.womeninc.nl/>
- Reken uit wat een andere werkzorgverdeling je kan opleveren:
<https://www.womeninc.nl/werkzorgberekenaar/>
- Test wie er meer doet in het huishouden, jij of je partner:
<https://www.volkskrant.nl/huishoudbattle>

ALLIANTIE
SAMEN
WERKT
HET.

Afsluiting en vervolg

Om 21.30 uur wordt de avond afgesloten door Elly Brinkhof.

De uitkomsten van deze bijeenkomst worden gedeeld met alle deelnemers van de 'Alliantie Samen werkt het!' te weten: de Nederlandse Vrouwenraad, Bureau Clara Wichman, Movisie, Women Inc en Wo=Men. Ook worden de uitkomsten opgenomen in het bestand van de betrokken organisaties zoals Carree. Zo wordt lokaal, regionaal en landelijk een database opgebouwd met ervaringen en visies van aanwezigen en ervaringsdeskundigen, verkregen uit alle FEM Talks samen. Met die informatie kunnen projectleiders, opleiders, gespreksleiders en andere betrokkenen aan de slag tijdens relevante bijeenkomsten zoals workshops en één op één contacten. Om zo het doel van de FEM Talks te bereiken, namelijk de bewustwording te vergroten van kwetsbare vrouwen om hun positie te versterken.

Alle aanwezigen en betrokkenen hartelijk dank!

ALLIANTIE
SAMEN
WERKT
HET.

Deze Alliantie wordt mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap